

THEMA

Leerlingen hijsen Vondel in een hip jasje

AUTEUR: ELS OOSTHOEK

BEELD: BEELD: ROLAND CONTÉ. VONDEL. BEWERKING VAN EEN GRAVURE VAN JAN LIEVENS

Ninet Kaijser en Lorentine van Tijn leerden elkaar kennen toen ze respectievelijk als docent tekenen en wiskunde en docent drama op dezelfde school werkten. Sinds vijf jaar zijn ze samen ook Hoosh Educatie en met flair maken zij lastig toegankelijke middeleeuwse teksten en zeventiende eeuwse klassiekers geschikt voor aansprekend, actueel theater. Kan dat wel en levert dat gemotiveerde leerlingen op?

Hoosh zegt volmondig 'ja'! op deze vragen. Ik spreek Ninet en Lorentine op hun nieuwe werklocatie, broedplaats Bogota in Halfweg. Kleurige zeecontainers staan, kriskras opgesteld, in een oude bloembollenloods. Bogota is een werkplek voor kunstenaars, startups en maatschappelijke organisaties. Hoosh heeft zich hier pas bij aangesloten. De locatie is niet helemaal toevallig gekozen.

‘Deze context nemen we mee naar middelbare scholen’, zegt Lorentine.

Ninet vult aan: ‘Met kisten vol kostuums en rekwisieten dringen we het schoolbestaan binnen. Je ziet daardoor direct iets gebeuren. Zodra de verkleedkist opengaat in het lokaal, grijpen jongens als eerste naar de jurken en de pruiken. De sfeer is gezet.’

Klassiekers actualiseren

In 2016 ontwikkelde Hoosh een kunstproject over de middeleeuwse teksten van *Van den Vos Reynaerde* en *Mariken van Nimwegen*. Het nieuwste project is gebaseerd op Vondels *Gysbreght van Aemstel*. Vanaf 1641, drie jaar na de première, tot 1968 werd deze tragedie over de ondergang van de middeleeuwse stad Amsterdam bijna ieder jaar rond de jaarwisseling in de Amsterdamse Stadsschouwburg opgevoerd.

Ninet: ‘Ons uitgangspunt is dat die verplichte literatuurgeschiedenis ook leuk kan zijn. Vondel veroorzaakte in zijn tijd een kleine rel, zijn stuk zou in première gaan maar werd door de gereformeerde predikanten van Amsterdam aanvankelijk geboycot. Er zitten heel wat rebelse aspecten in het stuk die met scholieren beslist in onze tijd te plaatsen zijn.’

“Het is een onderzoekende manier van werken en daar hoort wat *norming, storming en performing* bij”

Catchy serieus

Hoosh zorgt voor materiaal waarmee docenten en leerlingen zelf aan de slag kunnen gaan. Lorentine: ‘We starten met een kick-off van een dag. Daarna gaan de leerlingen tijdens de lessen Nederlands en CKV (tien in totaal) aan de slag. Ze kiezen een ‘onderzoek’, een creatieve opdracht waarin zij een (modern) kunstwerk koppelen aan een fragment uit de *Gysbreght*. Op de website van Hoosh kunnen ze achtergrondartikelen vinden of informatieve filmpjes. De laatste dag komen Hoosh, acteurs en docenten weer naar school, om samen met leerlingen een voorstelling te maken.’

Het eindresultaat komt niet vrijblijvend tot stand. Ninet: ‘Docenten worden in het begin wel eens onrustig van onze aanpak want een docentenhandleiding is er niet. Het is een onderzoekende manier van werken en daar hoort wat *norming, storming en performing* bij. We komen er altijd goed uit. We staan zelf al jarenlang voor de klas en kunnen goed inschatten wat werkt en wat niet.’

Lorentine: ‘Dit zijn teksten die middelbare scholieren natuurlijk nooit op Insta tegenkomen, ze lezen sowieso nauwelijks vrijwillig dit soort oude teksten. Ons lukt het wel om klassiekers tastbaar te maken voor scholieren. Wij ontzorgen docenten door onze aanpak, die prikkelt en uitdaagt. De onderzoeken zijn met opzet een beetje catchy gemaakt, maar wel serieus. We laten leerlingen bijvoorbeeld een analyse maken van de rol van vrouwen in de *Gysbreght* en trekken die door naar het nu. We laten ze een #MeToo-installatie maken over de wandaden van Floris de Vijfde. Of we prikkelen leerlingen met een commerciële insteek: maak eens merchandise rond Vondel. Hoe zou je hem in een museumwinkel presenteren?

Hamvragen

Deze manier van klassieke teksten behandelen, wat levert dat nu op?

Ninet: ‘Met een beetje hulp kunnen leerlingen meer dan je denkt. Wij hanteren daarbij het motto: vrijheid als het kan, begeleiding als het moet. Zeker leerlingen raken bij volledige vrijheid in paniek over wat ze moeten doen. Maar mogen ze alleen binnen de lijntjes kleuren, dan gaan ze bokken.

Daarom doen we én-én. We bieden vrijheid: ze kiezen zelf hun groepjes en opdracht. En bieden steun: onze (besloten) projectwebsite staat bomvol achtergrondartikelen en filmpjes.’

Tenslotte: wat vinden leerlingen en docenten er nou van?

Ninet: ‘Er zijn verrassende uitkomsten. Alles is goed, of je nu op de achtergrond werkt aan een decorstuk of staat te glimmen in de spotlights. Achterover leunen is geen optie, dat zit ingebakken in onze werkwijze.’ Lorentine: ‘Zo sluiten we ook naadloos aan bij de wens van scholen om meer aandacht te besteden aan Bildung’ en onderzoekend leren.’ En dat blijkt uit reacties op het project. Robert van Atten, docent Nederlands aan het Melanchton Schiebroek zei bijvoorbeeld: ‘Het was een lange zit, maar het was de investering meer dan waard. Het enthousiasme en de lol van de leerlingen was duidelijk te zien. Vondel kan trots zijn!’

Els Oosthoek is adviseur en (interim) manager en werkt op de driesprong van HR, organisatie ontwikkeling en technologie.

MEER INFORMATIE

Over Vondel en de Gysbrecht

Over Hoosh en hun nieuwe voorstelling

REDACTIONEEL: TIMBRE VAN TAAL |

‘EEN DYSLECT BEGRIJPT WAT ER AAN EEN TAAL MAKKELIJKER KAN’. DYSLEXIE IS MEER DAN SPELFOUTEN MAKEN